

Fra: Maria Westrum Solem <maria.westrum.solem@vtfk.no>
Sendt: 2. juli 2021 11:08
Til: Ulrikke Ryen; Porsgrunn Postmottak
Kopi: Gro Rønningen; Dag Steinar Ragvin
Emne: Søknad om utsatt frist for reguleringsplan Prestmoen-Moheim

Hei,

Vestfold og Telemark fylkeskommune har fått reguleringsplan for Prestmoen Moehim til uttale. Vi ser at det ikke er lagt inn rekkefølgekrav knyttet til ny kryssløsning på fv. 32 slik vi ba om i vår uttale til varsel om oppstart. Vi vil derfor legge frem saken til politisk behandling i Hovedutvalg for klima, areal og plan 26. august.

Vi ber derfor om utsatt svarfrist til 30. august. Ta gjerne kontakt der som dere har spørsmål eller ønsker videre dialog om dette.

Vennlig hilsen

Maria Westrum Solem

Rådgiver

Samfunn og plan

Samfunnsutvikling, internasjonalisering og klima

Mobil: 97 11 15 08

Vestfold og Telemark fylkeskommune

www.vtfk.no

Vestfold og Telemark

FYLKESKOMMUNE

PORSGRUNN KOMMUNE
Postboks 128
3901 PORSGRUNN

Seksjon for samfunn og plan

Vår dato: 25.06.2021
Deres dato: 18.06.2021
Vår referanse: 20/43285-15
Deres referanse: Vedr. 20-14317-17 -
Vår saksbehandler: Maria Westrum Solem

Administrativ uttalelse til høring og offentlig ettersyn for reguleringsplan for Prestmoen Moheim - Porsgrunn kommune- planid 654

Vestfold og Telemark fylkeskommune viser til oversendelse datert 18.06.2021 vedrørende offentlig ettersyn av reguleringsplan for Prestmoen Moheim i Porsgrunn kommune. Fylkeskommunene har fått utsatt svarfrist til 30. august.

Planarbeidets hensikt og bakgrunn

Hensikten med planen for næringsområde Prestmoen Moheim – på eiendommen gnr. 43 bnr. 393 og søndre del av gnr. 43 og bnr. 343, er å legge til rette for etablering av næringsareal med tilhørende veier og plasser, og gi området en god arealmessig og bygningsmessig standard slik at det kan skapes trivsel og aktivitet i området. Området skal omfatte håndverksbedrifter, verksted, industri og lager.

Planområdet er på ca 20,3 daa og er i kommuneplanens arealdel avsatt til næring. Planområdet er i samsvar med overordnet plan.

Fylkeskommune har tidligere uttalt seg til varslet om oppstart av planarbeid, jfr. vårt brev av 01.02.2020, hvor vi spesielt hadde kommentarer til krav om rekkefølgekrav knyttet til avkjøringen fra fv. 32 samt kulturminnene som ligger innenfor området.

Fylkeskommunens roller og ansvar

Vestfold og Telemark fylkeskommune har mottatt planforslaget til uttalelse i medhold av plan- og bygningslovens § 5-2. Fylkeskommunen skal bidra til at nasjonale og regionale føringer blir fulgt opp i alt planarbeid. Vi har en rolle som regional utviklingsaktør, planmyndighet og som planfaglig veileder. Fylkeskommunens uttalelse gis med grunnlag i mål, prinsipper og anbefalinger, slik de er nedfelt i overordnede nasjonale og regionale styringsdokumenter.

Statsforvalteren i Vestfold og Telemark og Vestfold og Telemark fylkeskommune inngikk en samarbeidsavtale 13. januar 2021. Avtalen innebærer at fylkeskommunen ivaretar barn og unges interesser i reguleringsplaner, også på vegne av Statsforvalteren. Avtalen begrenser ikke Statsforvalterens adgang til å fremme innsigelse.

Postadresse:
Postboks 2844
3702 Skien

Besøksadresse:
Fylkesbakken 10, Skien
Svend Foymsgate 9, Tønsberg

Sentralbord:
35 91 70 00
post@vtfk.no

Org. no.:
821 227 062

vtfk.no

Fylkeskommunens vurdering

Vestfold og Telemark fylkeskommune vil i punktene nedenfor kommentere på de delene av planforslaget som berører våre ansvarsområder:

Regionale planer

ATP Grenland

Lokaliseringen av næringsområdet er i tråd med kommuneplanens arealdel, og følger også ATP-Grenselands føringer om at håndverksbedrifter og næring bør ligge langsmed hovedvegnettet.

Barn- og unge

Hensynet til barn og unge er sterkt forankret i lovverk og nasjonale retningslinjer, jfr. plan- og bygningsloven §§ 1-1, 3-1, RPR- barn og unge pkt. 4 og 5 samt forvaltningsloven § 17. Vi kan ikke se at planforslaget berører barn og unges interesser.

Kulturarv

Hensynet til automatisk fredede kulturminner

I planområdet ligger det automatisk fredede kulturminnet id109934, et bosetnings- og aktivitetsområde fra steinalder. Kulturminnet er i konflikt med tiltak i planen.

I henhold til kulturminneloven § 8 fjerde ledd skal det, i forbindelse med behandlingen av reguleringsplanen, tas stilling til om det kan gis tillatelse til inngrep i automatisk fredete kulturminner som blir berørt av planen. Fylkeskommunen er rette myndighet til å fatte avgjørelse i slike saker.

I denne saken vurderer vi at det kan innvilges tillatelse til å fjerne kulturminnet. På grunn av ferieavvikling har det imidlertid ikke vært mulig å fatte dispensasjonsvedtak innenfor høringsfristen. Vi beklager dette og vil sende vedtaket til tiltakshaver så snart det kan ferdigbehandles, med kopi til kommunen. Vedtaket skal kunne fattes innen utgangen av august. Vi gjør oppmerksom på at vilkår i vedtaket skal innarbeides i planens bestemmelser, og at reguleringsplanen ikke kan egengodkjennes før dispensasjonsvedtaket foreligger.

Utover dette har det regionale kulturminnevernet ingen merknader til planforslaget.

Avslutningsvis

Vestfold og Telemark fylkeskommune har ut i fra regionale og nasjonale interesser ingen ytterligere kommentarer til offentlig ettersyn av planforslaget.

Vestfold og Telemark
FYLKESKOMMUNE

Med hilsen

Gerd-Louise Wessel
plankoordinator

Gerd-Louise Wessel
rådgiver
gerdlouise.wessel@vtfk.no

Dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur.

Saksbehandler

Gerd-Louise Wessel - koordinering/planfaglig

tlf. 924 07 389 e-post: gerdlouise.wessel@vtfk.no

Maria Westrum Solem – planfaglig

tlf. 971 11 508 e-post: maria.westrum.solem@vtfk.no

Dag Steinar Ragvin – samferdsel

tlf. 941 69 476 e-post: dag.steinar.ragvin@vtfk.no

Kathrine Eikrem - nyere tids kulturminner

tlf. 333 44 134 e-post: kathrine.eikrem@vtfk.no

Line Grindkåsa - automatisk freda kulturminner

tlf. 409 12 386 e-post: line.grindkaasa@vtfk.no

Magnar Simensen – næring

tlf. 333 44 282 e-post:

Marianne Haukås - klima og miljø

tlf. 359 17 220 e-post: marianne.haukaas@vtfk.no

Mottaker	Kontaktperson	Adresse	Post
PORSGRUNN KOMMUNE		Postboks 128	3901 PORSGRUNN

Kopimottaker	Kontaktperson	Adresse	Post
STATENS VEGVESEN		Postboks 1010 Nordre Ål	2605 LILLEHAMMER
STATSFORVALTEREN I VESTFOLD OG TELEMARK		Postboks 2076	3103 TØNSBERG
RIKSANTIKVAREN		Postboks 1483 Vika	0116 OSLO
AGDER OG TELEMARK BISPEDØMME		Postboks 208	4662 KRISTIANSAND S

Postadresse:
Postboks 2844
3702 Skien

Besøksadresse:
Fylkesbakken 10, Skien
Svend Foyngate 9, Tønsberg

Sentralbord:
35 91 70 00
post@vtfk.no

Org. no.:
821 227 062

vtfk.no

Vestfold og Telemark

FYLKESKOMMUNE

PORSGRUNN KOMMUNE
Postboks 128
3901 PORSGRUNN

Seksjon for samfunn og plan

Vår dato: 01.09.2021
Deres dato:
Vår referanse: 20/43285-28
Deres referanse:
Vår saksbehandler: Gerd-Louise Wessel

Uttalelse med innsigelse - reguleringsplan Prestmoen-Moheim, Porsgrunn kommune

Vestfold og Telemark fylkeskommune viser til brev datert 18.06.2021 vedr offentlig ettersyn av reguleringsplanen for Prestmoen-Moheim. Fylkeskommunen har etter avtale fått utvidet uttalelsesfrist for å behandle saken politisk.

Vestfold og Telemark fylkeskommune oversender med dette sin endelige uttalelse. Fylkeskommunens uttalelse består av to deler som må sees i sammenheng. En administrativ uttalelse og en politisk sak (HKAP sak 54/21), da reguleringsplanen har vært gjenstand for politisk behandling i Hovedutvalget for klima, areal og plan (HKAP) i møte 26.08.2021.

Vi imøteser videre dialog i saken.

Med hilsen

Gerd-Louise Wessel
plankoordinator
gerdlouise.wessel@vtfk.no

Dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur.

Mottakere:

PORSGRUNN KOMMUNE, Postboks 128
, 3901 PORSGRUNN

Kopimottakere:

Postadresse:
Postboks 2844
3702 Skien

Besøksadresse:
Fylkesbakken 10, Skien
Svend Foyns gate 9, Tønsberg

Sentralbord:
35 91 70 00
post@vtfk.no

Org. no.:
821 227 062

vtfk.no

Vestfold og Telemark

FYLKESKOMMUNE

STATENS VEGVESEN, Postboks 1010 Nordre Ål
, 2605 LILLEHAMMER
STATSFORVALTEREN i VESTFOLD OG TELEMAR, Postboks 2076
, 3103 TØNSBERG

Postadresse:
Postboks 2844
3702 Skien

Besøksadresse:
Fylkesbakken 10, Skien
Svend Foymsgate 9, Tønsberg

Sentralbord:
35 91 70 00
post@vtfk.no

Org. no.:
821 227 062

vtfk.no

Vestfold og Telemark

FYLKESKOMMUNE

Arkivsak

20/43285-19

Saksbehandler

Maria Westrum Solem

Saksgang

Hovedutvalg for klima, areal og plan

Møtedato

26.08.2021

Uttalelse til reguleringsplan for Prestmoen-Moheim

Innstilling fra fylkesdirektøren

Med hjemmel i plan og bygningslovens § 5-4 fremmer Vestfold og Telemark fylkeskommune innsigelse til manglende rekkefølgekrav om at ny rundkjøring på fylkesvegen må være ferdigstilt før ny bebyggelse innenfor planområdet kan tas i bruk.

Bakgrunn og saksgang

- Varsel om oppstart av reguleringsplan ble sendt til fylkeskommunen 25.11.2020.
- Fylkeskommunen gav uttalelse til varselet datert 1.02.2021. Viktige momenter i uttalelsen var rekkefølgekrav om nytt kryss på fv. 32, hensynet til middelalderkirken, og opplysninger om et fredet kulturminne id109934 som ligger inne på planområdet.
- Fylkeskommunen ble varslet i brev av 18.06.2021 om at planen er lagt ut til offentlig ettersyn.
- Fylkeskommunen ba om utsatt svarfrist i epost av 02.07.2021 og fått innvilget svarfrist til 30. 08.2021.

Saksopplysninger

Formålet med planarbeidet er å utvikle et nytt næringsområde på Moheim. Det legges til rette for virksomheter innen håndverksbedrifter, verksted, industri og lager.

Området er avsatt til framtidig næringsområde i arealdelen til kommuneplanen for Porsgrunn. Planområdet er på 20,5 daa og ligger i enden av Prestmoen mot E18 med avkjøring fra Fv32.

Figur 1. Planområdet er vist med grønn makingering

Økonomiske, administrative og juridiske konsekvenser.

Det vurderes at planforslagene ikke har økonomiske eller juridiske konsekvenser for fylkeskommunen.

Konsekvenser for fylkets klimamål og FNs bærekraftsmål.

Ingen særskilte merknader.

Fylkesdirektørens vurdering

Fylkesdirektøren er positiv til reguleringsplanens hensikt og støtter ønsket om å tilrettelegge for et næringsområdet. Det er positivt at det legges til rette for virksomheter innen håndverksbedrifter, verksted, industri og lager.

Fylkesdirektøren er imidlertid i denne saken spesielt opptatt av situasjonen i krysset Fylkesveg 32/Prestemoen. Ny rundkjøring planlegges bygget som erstatning for eksisterende kryss og tar med seg Bjørkedalsvegen. Reguleringsplan for ny rundkjøring er under utarbeidelse og planlagt oppstart for byggearbeidene er i 2022. Dette er ett tiltak for å bedre framkommeligheten og trafiksikkerheten i kryssene. Trafikkavviklingen i krysset er dårlig på grunn av stor trafikkmengde. Det er ofte kø på fylkesveg 32 helt ut på E18, og det er til tider svært krevende å komme ut på fylkesvegen fra Prestemoen i retning Porsgrunn. I dag har skolebarn skoleskyss på grunn av farlig skoleveg. Skolebarn fra fylkesvegen Bjørkedalsvegen måtte eventuelt ha krysset fylkesveg 32 ved krysset fylkesveg 32/Prestemoen. Krysset er ulykkesbelastet.

Reguleringsplanen for ny rundkjøring vil erstatte regulert rundkjøring i gjeldende reguleringsplan for Moheim industri-og forretningsområde vedtatt i 2009. I reguleringsplanen fra 2009 er det stilt krav om at rundkjøringen i fylkesvegen med tilhørende vegsystem skal være ferdig opparbeidet før nye bygg innenfor tilgrensende næringsområder i planen tas i bruk. Næringsområdene dette gjelder ligger på motsatt side av Fv. 32 sammenlignet med den ønskede etableringen som planlegges på Prestmoen. De trafikale utfordringene er imidlertid store i dag for begge sider av fylkesvegen.

Et krav om rundkjøring vil samsvare med gjeldende krav for næringsområder på motsatt siden av fylkesvegen. Det er også satt et tilsvarende rekkefølgekrav om opparbeidelse av rundkjøring på fv. 32 i forbindelse med et nytt næringsareal på Enger, litt nærmere sentrum (Reguleringsplan for et område for nordre del av Enger 2016). Av hensyn til likebehandling og presedens er det viktig at det stilles like krav i disse reguleringsplanene.

Ny rundkjøring vil gjøre det lettere for sidevegene å komme seg inn på fylkesveg 32. Det vil også bli en mer trafiksikker løsning.

På grunn av dagens trafikale problemer er det svært uheldig å legge opp til økt trafikk inn og ut av den kommunale vegen Prestmoen nå før ny rundkjøring er etablert. Krysset har ikke kapasitet til å håndtere noe mer trafikk. Ny rundkjøring må være ferdig bygget før det kan gis ferdigattest/midlertidig brukstillatelse for ny bebyggelse/virksomhet på Prestmoen.

Det må i reguleringsbestemmelsene stilles rekkefølgekrav om at ny rundkjøring i fylkesvegen må være ferdigstilt før ny bebyggelse innenfor planområdet kan tas i bruk. Fylkesdirektøren foreslår innsigelse mot planen siden slikt et rekkefølgekrav mangler.

Vedlegg:
Plankart
Planbeskrivelse
Planbestemmelser

Vestfold og Telemark

FYLKESKOMMUNE

Saksprotokoll

Arkivsak 20/43285
Saksbehandler Maria Westrum Solem

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Hovedutvalg for klima, areal og plan	26.08.2021	54/21

Uttalelse til reguleringsplan for Prestmoen-Moheim

**Hovedutvalg for klima, areal og plan har behandlet saken i møte
26.08.2021 sak 54/21**

Møtebehandling

Votering

Innstilling fra fylkesdirektøren ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

Med hjemmel i plan og bygningslovens § 5-4 fremmer Vestfold og Telemark fylkeskommune innsigelse til manglende rekkefølgekrav om at ny rundkjøring på fylkesvegen må være ferdigstilt før ny bebyggelse innenfor planområdet kan tas i bruk.

Vestfold og Telemark

FYLKESKOMMUNE

Arkivsak

20/43285-29

Saksbehandler

Gerd-Louise Wessel

Saksgang

Hovedutvalg for klima, areal og plan

Møtedato

27.10.2021

Reguleringsplan Prestmoen Moheim – orientering om status

Innstilling fra fylkesdirektøren

Saken tas til orientering

Bakgrunn og saksgang

Hovedutvalget for klima, areal og plan (HKAP) vedtok i møte 26.08.2021 innsigelse til offentlig ettersyn av reguleringsplan for Prestmoen-Moheim i Porsgrunn kommune. Formålet med planen er å utvikle et nytt næringsområde på Moheim, der det skal legges til rette for virksomheter som håndverksbedrifter, verksted, industri og lager.

I den politiske saken var fylkesdirektøren spesielt opptatt av situasjonen i krysset Fylkesveg 32/Prestmoen, og anbefalte hovedutvalget å fremme innsigelse på bakgrunn av manglende rekkefølgekrav. Følgende innsigelse ble vedtatt av hovedutvalget i sak 54/21:

«Med hjemmel i plan og bygningslovens § 5-4 fremmer Vestfold og Telemark fylkeskommune innsigelse til manglende rekkefølgekrav om at ny rundkjøring på fylkesvegen må være ferdigstilt før ny bebyggelse innenfor planområdet kan tas i bruk.»

HKAP ba i møtet 23.09.21 fylkesadministrasjonen om å levere en ytterligere redegjørelse i saken. I møteprotokoll står følgende: *Vedr oppfølging av 54/21, reguleringsplan Prestmoen/Moheim. Leder Ådne Naper ber om en redegjørelse for status i saken, med uttalelse fra interessentene i saken; initiativtager, vertskommune og samferdselsavdeling i fylkeskommunen.*

Administrasjonen har vært i kontakt med kommunen, der de ble invitert til å gi en skriftlig redegjørelse på deres vurdering av hvilke konsekvenser innsigelsen medfører for kommunen som lokal planmyndighet. Kommunen tok videre kontakt med tiltakshaver for å innhente en skriftlig tilbakemelding for tilsvarende vurdering med hensyn til konsekvenser for tiltakshaver.

Fylkeskommunen har i e-post av 06.10.2021 og 12.10.2021 mottatt skriftlige tilbakemeldinger fra Porsgrunn kommune og tiltakshaver PHI utvikling. Uttalelsene er lagt ved i sin helhet. I tillegg har fylkeskommunen ved samferdsel belyst saken ytterligere.

Saksopplysninger

Uttalelse fra Porsgrunn kommune

Porsgrunn kommune ved planavdelingen er bedt om å vurdere hvilke konsekvenser fylkeskommunens innsigelse til planforslaget for Prestemoen Moheim har for kommunen som lokal planmyndighet, nærings- og samfunnsutvikler, og hva som skiller denne saken fra andre tilsvarende utbyggingssaker der det foreligger rekkefølgekrav.

Fylkeskommunen setter i sitt vedtak krav til at bestemmelsene må ta inn rekkefølgekrav om at ny rundkjøring på fylkesvegen må være ferdigstilt før ny bebyggelse innenfor planområdet kan tas i bruk for at innsigelsen kan trekkes.

Ved varsling av planoppstart anmodet fylkeskommunen om at det burde settes rekkefølgekrav til planområdet. Dette ble fulgt opp av Utvalg for plan og miljø, som ved førstegangsbehandling la inn følgende rekkefølgekrav: *«Før det godkjennes nye tiltak på område BN1 skal bidrag til ny kryssløsning mellom Prestmoen og fv. 32 være innbetalt VTFK, eller bidraget skal være sikret ved påkravsgaranti fra godkjent kredittinstitusjon til fordel for VTFK. Tilsvarende sikkerhet kan aksepteres. Størrelsen på bidraget vurderes i forhold til en kostnadsdeling mellom VTFK og de offentlige og private utbyggere i området».*

Formuleringen sikrer økonomisk bidrag til bygging av ny rundkjøring som nå reguleres i egen plansak (forventet sluttbehandling i desember 2021). For å utløse bidraget fra Nye Veier må ny rundkjøring stå ferdig innen utgangen av 2022. Gjeldende reguleringsplan for Moheim industri- og forretningsområde fra 2009 viser regulert rundkjøring, som etter vegeiers vurdering ikke er optimal. Det var da behov for ny regulert løsning om dagens kryss skal bygges om.

Når det gjelder gjeldende reguleringsplan for Moheim har også den rekkefølgekrav til ferdigstilling av nytt kryss (konkret gjelder dette byggeområdene øst for fylkesvegen som blir direkte berørt av den regulerte kryssløsningen) og bidrag til bygging av dette (øvrige byggeområder øst for fylkesvegen). Områdene vest for fylkesvegen har ingen slike krav.

Om det skal settes rekkefølgekrav må disse være rimelige. Urealistiske/urimelige krav kan hindre gjennomføring. Kommunen ønsker å få planforslaget til ny rundkjøring realisert. Derfor er planarbeidet gitt høyeste prioritet. Og derfor er også bidrag til realisering vurdert som viktig og riktig rekkefølgekrav for å sikre bygging, dog med et bidrag som tilsvarer eiendommens potensial og «belastning» på veinettet.

Kommunen viser her til kommuneplanens arealdel. Kommuneplanens arealdel skal være et forutsigbart styringsverktøy for arealutvikling i kommunen, herunder også næringsutvikling. Kommunen mottok ingen krav om rekkefølgekrav fra fylkeskommunen for utbyggingsområdene på Moheim vest av fylkesvegen ved siste revisjon. Slik vedtaket fra fylkestinget nå er utformet vil ikke næringsområdet realiseres om det ikke blir bygging av ny rundkjøring som planlagt. Krav knyttet til gjennomføring av et dyrt vegprosjekt forslagsstiller alene ikke klarer å finansiere synes derfor urimelig, og arealdelen vil heller ikke gi den nødvendige forutsigbarheten den er ment å ha.

Regulering av kryss og regulering av Prestmoen Moheim løper tilnærmet parallelt. Gitt at den økonomiske rammen til ny rundkjøring holder vil veistrekningen stå ferdig ved utgangen av 2022. Om fylkeskommunen bygger som antatt vil dermed næringsområdet stå ferdig og klar til å tas i bruk

etter at ny rundkjøring er på plass. Om derimot rundkjøringen ikke skulle la seg gjennomføre innenfor ramma kan det ta lang tid før ny kryssløsning realiseres. Denne usikkerheten i forbindelse med gjennomføring bør ikke belastes tiltakshavere i unødvendig streng grad.

Som eksempler kan det vises til gjeldende reguleringsplan på Moheim, som siden vedtak i 2009 har hindret næringsutvikling på sentrale eiendommer. Det samme gjelder krav satt for Enger-feltet, hvor nærings- og handelsvirksomhet ikke lar seg realisere før ny kryssløsning er på plass.

Ved et rekkefølgekrav som foreslått av kommunen kan utbyggingen skje parallelt med bygging av ny rundkjøring uten risiko for tiltakshaver. Kommunen har også i sin saksutredning vist at de er positive til ny trafikkløsning (rundkjøring) på Moheim og at det foreslåtte rekkefølgekravet i høringsforslaget som bidrar finansielt til ny kryssløsning viser at anmodningen fra fylkeskommunen ved varsling ble fulgt opp.

Uttalelse fra PHI utvikling v/ Terje Kaasa Larsen:

Vi viser til deres mail til Porsgrunn kommune ved Marius Lid, datert 06.10.21.

I forbindelse med diskusjonen om rekkefølgekrav knyttet til ny rundkjøring ved FV32 på Moheim, ønsker vi å kort belyse saken fra vår side.

Gjeldende reguleringsplan for Moheim (planid 639), regulerer omkringliggende eiendommer til foreslått planområde. I denne gjeldende reguleringsplanen er områdene nordøst for FV32 (BF2-2, BF3-1, BF3-2, BF4), beheftet med rekkefølgekrav ift ny rundkjøring som vist på reguleringskartet. Områdene nordvest for FV32, er kun beheftet med å delta i en kostnadsdeling for ny rundkjøring ved FV32. Områdene sør for FV32 (slik som vårt foreslåtte planområde, dvs BF5-1, BF5-2, Ind), er ikke beheftet med hverken rekkefølgekrav eller kostnadsdeling. Det fremstår da som meget urimelig, at vårt foreslåtte planområde (som i tillegg er et relativt lite område) skal bli beheftet med dette. Se skisse i vedlegg 1.

Subsidiært vil vi argumentere for at det foreslåtte planområdet vil kunne romme et næringsbygg (lager, produksjon, logistikk) på anslagsvis 2000 m² BTA. Denne utbyggingen vil da kun marginalt endre trafikkbelastningen inn til området. I tillegg er det å påpeke at prognosene for trafikk til/fra Moheim-området, gir at det vil være lavere trafikkbelastning i fremtiden enn i fortiden, grunnet ny E18 forbi Porsgrunn.

Dersom rekkefølgekravet blir opprettholdt, vil det med stor sannsynlighet føre til en skinlegging av prosjektet. Tomten er fra før, meget økonomisk utfordrende å utvikle. Det er flere arealbegrensninger på tomten og den praktiske mulige utnyttelsen gir et bygg på kun +/- 2000 m² BTA. For å få tomten byggbar, må det også gjennomføres en kostbar arkeologisk utgravning av et tidligere påvist kulturminne.

De marginale økonomiske rammene for denne tomten, gjør at tomteopparbeidelsen må skje parallelt med nabotomten (gnr bnr 43/343), for å kunne utføres mest mulig rasjonelt og effektivt. Dette skyldes tomtenes beskaffenhet, herunder blant annet massebalansen for området. Nabotomten er planlagt med byggestart vår/sommer 2022. Håper våre innspill blir vurdert positivt i det videre arbeidet.

Konsekvenser ved frafall av innsigelse for Vestfold og Telemark fylkeskommune (VTFK):

Formålet med planen er å legge til rette for at det etableres næringsvirksomhet i form av håndverksbedrifter, verksted, industri og lager. Dette er virksomheter som alle kan genere en del transport.

Krysset fv. 32 x Prestemoen er allerede overbelastet og er definert som et ulykkespunkt. Dvs. at det har vært flere enn 4 ulykker med personskade over en periode på 5 år.

Tilgjengelig info viser:

- 2015- 2019: 4 ulykker med alvorlig skadde og 3 lettere skadde.
- 1983- 2019: 36 Ulykker med personskade, dette er inkl. krysset til Bjørkedalsvegen.

De fleste ulykker er venstresvingulykker. Flere av ulykkene har hatt meget alvorlig skadde og minst 1 dødsulykke.

Enhver utvidelse av arealer som vil måtte benytte dagens adkomst fra fv. 32 vil forsterke en allerede uholdbar situasjon.

Reguleringsplanen for Prestmoen-Moheim ligger syd for en større reguleringsplan i området, Moheim industri- og forretningsområde fra 2009. I denne planen er det stilt krav om at rundkjøring i fylkesveg med tilhørende vegsystem, skal være ferdig opparbeidet før nye bygg innenfor flere av delområdene i planen kan tas i bruk. Tomtene som grenser inntil planområdet for Prestmoen-Moheim, omfattes ikke av rekkefølgekravet. Fylkeskommunen kjenner ikke til hva som er grunnlaget for at ikke alle delområdene innenfor denne reguleringsplanen har samme rekkefølgekrav.

I reguleringsplanen for ny rundkjøring med tilgrensende byggeområder som nettopp har vært gjenstand for offentlig ettersyn, er tilsvarende rekkefølgekrav tatt inn.

Fylkeskommunen har fra varsel om planoppstart vært tydelige på at vi er opptatt av trafikkbelastningen i krysset Movegen/Prestemoen i fylkesvegen, og at det i dag er trafikkavviklingsproblemer, spesielt for trafikk fra veien Prestemoen mot Porsgrunn. Følgende uttalelse ble gitt fra VTFK-Samferdsel i brev av 01.02.2021:

«Fylkeskommunen er i denne saken opptatt av trafikkbelastningen i krysset Movegen/Prestemoen i fylkesvegen. Dette krysset har trafikkavviklingsproblemer i dag, spesielt når det gjelder trafikk fra Prestemoen mot Porsgrunn sentrum.

Det er regulert rundkjøring i krysset Movegen/prestemoen i gjeldende reguleringsplan for Moheim industri- og forretningsområde vedtatt i 2009. I den planen fra 2009 er det stilt rekkefølgekrav om at rundkjøringen i fylkesvegen med tilhørende vegsystem skal være ferdig opparbeidet før nye bygg innenfor byggeområder i planen tas i bruk.

Tilsvarende krav må nå stilles for byggeområdene som skal reguleres i reguleringsarbeidet for Moheim Prestmoen. Dette innebærer: Krysset med ny rundkjøring i fylkesvegen må være ferdigstilt i tråd med gjeldende reguleringsplan fra 2009, før ny bebyggelse innenfor byggeområder i Moheim/Prestmoen – planen tas i bruk. Dette kravet må framkomme på en presis måte i reguleringsbestemmelsene for Moheim Prestmoen.

Dersom dette kravet ikke blir stilt i reguleringsplanen, vil fylkeskommunen trolig fremme saken til politisk behandling med innstilling om innsigelse. Fylkeskommunen er åpen for å ha dialog med kommunen om dette før planforslag legges ut på høring.»

Kommunen har ikke tatt kontakt for dialog i etterkant av uttalelsen til varselet, og planen ble som kjent lagt på høring uten rekkefølgekravet. Fylkeskommunen har ikke stilt krav om hvem som skal finansiere utbygging av rundkjøring. Vårt krav er at rundkjøring må være ferdig bygd før nye områder tas i bruk. Rekkefølgekravet om finansiering har kommunen innarbeidet på eget initiativ. Vi har meddelt at vi ikke har noe imot et slikt rekkefølgekrav, men tydeliggjort at vårt krav gjelder selve arealbruken.

Utbygger og kommune er opptatt av at man ikke kan belaste en enkelt aktør med utbygging av veianlegg. Det er vi selvsagt enig i. Fylkeskommunen er opptatt av å ivareta framkommelighet og trafikksikkerhet for alle trafikanter på våre veier. Det kan i noen tilfeller bety at videreutvikling av områder må vente til veianlegg blir tilpasset økt bruk, noe som ofte krever offentlig investering.

Økonomiske, administrative og juridiske konsekvenser.

Dette er en orienteringssak, og det er ikke relevant å vurdere økonomiske, administrative og juridiske konsekvenser.

Konsekvenser for fylkets klimamål og FNs bærekraftsmål.

Dette er en orienteringssak, og det er ikke relevant å vurdere konsekvenser for klimamål og bærekraftsmål.

Fylkesdirektørens vurdering

Tiltakshaver PHI Utvikling har i samtale med fylkesadministrasjonen opplyst at de har en opsjonsavtale med Isola for både planområdet og naboområdet (som ligger i gjeldende reguleringsplan fra 2009 -vist som BF5-2). Avtalen gjelder for 5 år. Det er ønske fra tiltakshaver om å se tomtene i sammenheng, for å kunne etablere og tilby næringsbygg til utleie, evt salg til andre næringsaktører. De opplyser at de ikke har konkrete aktører som de planlegger for. Kommunen opplyser at de ikke har tatt hensyn til sammenheng mellom de to omtalte områdene i sin behandling av reguleringsplanen.

Prestmoen/Moheim er et næringsområde som har vokst fram over tid, og området har reguleringsplaner og områdeplaner av ulik dato og ulik oppdatering. Som det går fram av saksopplysningene har flere av de nyeste reguleringsplanene et rekkefølgekrav knyttet til bygging av rundkjøring på fylkesvegen. Det er ikke uvanlig at det foreligger ulike rekkefølgekrav i et område som har blitt planlagt over tid.

Et rekkefølgekrav skal stå i rimelig forhold til den planlagte utviklingen, og skal stå i direkte sammenheng med tiltaket. Fylkesdirektøren vurderer at utbygging på Prestmoen/Moheim vil medføre økt trafikk i et allerede ulykkesbelastet kryss, og at det derfor er direkte sammenheng mellom tiltaket og rekkefølgekravet.

Samordnet areal- og transportplanlegging er ofte avhengig av samordning mellom flere aktører. I dette tilfellet er realisering av kommunens planlegging avhengig av en stor investering på fylkesveinettet. Gjeldende fylkesveistrekning har hatt stor trafikkbelastning og ulykkesbelastning i lang tid, noe som Porsgrunn kommune er svært godt kjent med. Fylkesdirektøren vil derfor peke på at det er svært positivt at rundkjøringen nå har finansiering og planlegges bygget i 2022. Dette vil

utløse store muligheter for bygging og næringsutvikling for hele området, og bør være hovedfokus i denne saken.

Vedlegg:

Uttalelse til reguleringsplan for Prestmoen-Moheim (pol.sak)

Plankart

Reguleringsbestemmelser

Administrativ uttalelse til høring og offentlig ettersyn for Presmoen Moheim- Porsgrunn kommune

Redegjørelse fra Porsgrunn kommune

Redegjørelse fra PHI Utvikling

Kart og rekkefølgekrav – reguleringsplan for industri- og forretning- Moheim 2009

Vestfold og Telemark

FYLKESKOMMUNE

Saksprotokoll

Arkivsak 20/43285
Saksbehandler Gerd-Louise Wessel

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Hovedutvalg for klima, areal og plan	27.10.2021	82/21

Reguleringsplan Prestmoen Moheim - konsekvenser av vedtak

Hovedutvalg for klima, areal og plan har behandlet saken i møte 27.10.2021 sak 82/21

Møtebehandling

Representanten Bjørn Rudborg (Ap) fremma følgende forslag fra Ap, SV, Sp, H, FrP, KrF:
Hovedutvalget viser til fylkesdirektørens redegjørelse av at rundkjøringen har finansering og planlegges bygget i 2022. Hovedutvalget legger derfor til grunn at rundkjøringen er bygget innen utbyggers prosjekt er ferdig, og gjør om innsigelsen vedtatt i sak 54/21 i møte 26.august, til merknad.

Votering

Forslaget fra Rudborg ble vedtatt med 10 stemmer (Ap, SV, Sp, H, FrP, KrF)
mot 1 stemme (MDG).

Vedtak

Hovedutvalget viser til fylkesdirektørens redegjørelse av at rundkjøringen har finansering og planlegges bygget i 2022. Hovedutvalget legger derfor til grunn at rundkjøringen er bygget innen utbyggers prosjekt er ferdig, og gjør om innsigelsen vedtatt i sak 54/21 i møte 26.august, til merknad.

Vestfold og Telemark

FYLKESKOMMUNE

PORSGRUNN KOMMUNE
Postboks 128
3901 PORSGRUNN

Seksjon for samfunn og plan

Vår dato: 01.11.2021
Deres dato:
Vår referanse: 20/43285-33
Deres referanse:
Vår saksbehandler: Hanne Birte Hulløen

Uttalelse - innsigelse frafalles – reguleringsplan Prestmoen-Moheim – Porsgrunn kommune

Vestfold og Telemark fylkeskommune viser til behandling av [sak 82/21](#) den 27. oktober 2021 i Hovedutvalg for klima, areal og plan, der HKAP behandlet konsekvenser av vedtak om innsigelse fra HKAP-sak 24/21.

Vedlagt oversendes saksframlegg og protokoll fra behandlingen den 27.oktober, der det går fram at Vestfold og Telemark fylkeskommune frafaller innsigelsen som ble vedtatt i HKAP-sak 24/21.

Med hilsen

Linda Lomeland
seksjonsleder

Hanne Birte Hulløen
rådgiver
hanne.birte.hulloen@vtfk.no

Dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur.

Mottaker	Kontaktperson	Adresse	Post
PORSGRUNN KOMMUNE		Postboks 128	3901 PORSGRUNN

Postadresse:
Postboks 2844
3702 Skien

Besøksadresse:
Fylkesbakken 10, Skien
Svend Foymsgate 9, Tønsberg

Sentralbord:
35 91 70 00
post@vtfk.no

Org. no.:
821 227 062

vtfk.no

Vestfold og Telemark

FYLKESKOMMUNE

Kopimottaker	Kontaktperson	Adresse	Post
STATENS VEGVESEN		Postboks 1010 Nordre Ål	2605 LILLEHAMMER
STATSFORVALTEREN I VESTFOLD OG TELEMARK		Postboks 2076	3103 TØNSBERG
PHI AS		Hynivegen 104	3721 SKIEN

Postadresse:
Postboks 2844
3702 Skien

Besøksadresse:
Fylkesbakken 10, Skien
Svend Foymsgate 9, Tønsberg

Sentralbord:
35 91 70 00
post@vtfk.no

Org. no.:
821 227 062

vtfk.no

Vestfold og Telemark

FYLKESKOMMUNE

PHI AS
Hynivegen 104
3721 SKIEN

Seksjon for kulturarv

Att.:Terje Kaasa Larsen

Vår dato: 02.09.2021
Deres dato:
Vår referanse: 20/43285-18
Deres referanse:
Vår saksbehandler: Line Grindkåsa

Forslag til reguleringsplan for Prestmoen-Moheim – planid. 654 – Porsgrunn kommune - tillatelse til inngrep i automatisk fredete kulturminner – ID109934, jf. kulturminneloven § 8 fjerde ledd

Konflikt med kulturminne-ID 109934 (bosetning- aktivitetsområde fra steinalder)

Vi viser til mottatt brev datert 18.6.2021 med vedlagt forslag til reguleringsplan for Prestmoen-Moheim, planid. 654, Porsgrunn kommune, Vestfold og Telemark fylkeskommune. Vi viser også til brev datert 27.8.2021 fra Kulturhistorisk museum med tilrådning og forslag til budsjett, samt prosjektplan for gjennomføring av arkeologisk granskning.

Innenfor planområdet er det registrert et bosetning- aktivitetsområde fra steinalder (ID 109934) som er automatisk fredet i medhold av lov 9. juni 1978 nr. 50 om kulturminner (kulturminneloven) § 4 første ledd.

Lovhjemmel og myndighet

I henhold til kulturminneloven § 8 fjerde ledd skal det i forbindelse med behandlingen av reguleringsplanen, tas stilling til om det kan gis tillatelse til inngrep i automatisk fredete kulturminner som blir berørt av planen. Fylkeskommunen er rette myndighet til å fatte avgjørelse i slike saker, jf. forskrift om fastsetting av myndighet mv. etter kulturminneloven § 3 andre ledd.

Beskrivelse av kulturminnene

ID109934 viser spor etter aktivitet i steinalder, nærmere bestemt til ca. 4900 f.Kr. Det er funnet skapere, kjerner, mikroflekker, fragmenter og avslag av flint, samt en nøstvedtøks av bergart.

Lokaliteten ble registrert av Telemark fylkeskommune i 2007. I 2012 ble det påbegynt en arkeologisk utgravning av lokaliteten i forbindelse med reguleringsplan for Vestfoldbanen. Utgravningen ble imidlertid avbrutt etter en planendring som medførte at lokaliteten ikke lenger ble berørt av jernbaneutbyggingen. Ved undersøkelsen i 2012 ble en funnkonsentrasjon påvist i

Postadresse:
Postboks 2844
3702 Skien

Besøksadresse:
Fylkesbakken 10, Skien
Svend Foyns gate 9, Tønsberg

Sentralbord:
35 91 70 00
post@vtfk.no

Org. no.:
821 227 062

vtfk.no

den nordre delen av lokaliteten. Denne funnkonsentrasjonen ble ikke nærmere undersøkt, og den søndre delen av id 109934 ble ikke undersøkt.

Planforslaget

Planbeskrivelsen opplyser at hensikten med planen er å legge til rette for etablering av næringsareal med tilhørende veger og plasser, og gi området en god arealmessig og bygningsmessig standard slik at det kan skapes trivsel og aktivitet på området. Området skal omfatte håndverksbedrifter, verksted, industri og lager.

Reguleringsplanforslaget er i tråd med overordnet plan.

Beskrivelse av planens arealbruk og konflikt med kulturminner

Store deler av arealet i planen reguleres til næringsareal, med et omkringliggende belte til grønnstruktur. Lokalitet id 109934 ligger innenfor næringsarealet, og er derfor i konflikt med tiltak i planen.

Kulturhistorisk museums merknader

Kulturhistorisk museum bemerker at kulturminnet har i dag liten pedagogisk og opplevelsesmessig verdi. Lokalitetene ligger i et område som er rikt på kulturminner fra steinalder, og museet mener at en dispensasjon neppe vil få større konsekvenser for bestanden av tilsvarende kulturminner i området. Dette betyr etter museets vurdering at inngrep i kulturminnet kan aksepteres.

Museet bemerker videre at ID 109934 har et stor potensial for å belyse problemstillinger knyttet til bruken av basalt fra den nærliggende bergartsforekomsten på Herregårdbekken som råmateriale for tilvirking av steinøkser i senmesolitisk tid, og derigjennom har en stor vitenskapelig verdi.

Kulturhistorisk museum anbefaler Vestfold og Telemark fylkeskommune å gi dispensasjon fra lov om kulturminner av 9. juni 1978, § 8, 4. ledd, for automatisk fredet kulturminner (id 109934; bosetning- og aktivitetsområde) med vilkår om en arkeologisk undersøkelse.

Vestfold og Telemark sine merknader og vurdering av saken

Kulturminneforvaltningen skal verne om kulturminner som ikke-fornybare ressurser, og arbeide for at kulturminneverdiene blir tatt hånd om på best mulig måte og nyttiggjort i et samfunn i endring. Tillatelse til inngrep i automatisk fredete kulturminner kan bli gitt etter en vurdering av de kulturminnefaglige verdiene veid opp mot private hensyn, og hensyn til samfunnet.

I denne saken er det lagt vekt på at lokalitet id109934 ligger inneklemt mellom eksisterende næringsbebyggelse ved Telemarksporten, jernbane og E18. Som en følge er lokalitetens landskapstilørighet betydelig redusert. Med bakgrunn i dette, samt det faktum at bosetningssporene ikke er synlige på markoverflaten, vurderer vi lokalitetens opplevelsesmessige og pedagogiske verdi som lav. Samtidig vurderes potensial for ny kunnskap som en arkeologisk

utgravning kan gi, og da spesielt om bruken av råmaterialer fra nærliggende bergartsforekomst, som høy.

Samlet sett vurderer derfor fylkeskommunen at reguleringsplan for Prestmoen-Moheim kan godkjennes, under forutsetning av at før tiltak etter planen realiseres skal foretas en arkeologisk utgravning av det berørte kulturminnet, jf. vedlagte kart datert 2.9.2021. I henhold til kulturminneloven § 10 skal arkeologiske granskinger bekostes av tiltakshaver.

Vedtak om omfang av den arkeologiske granskingen, herunder endelige kostnader og avgrensning av undersøkelsesområdet, kan først skje etter at reguleringsplanen er endelig vedtatt. Vi gjør oppmerksom på at en arkeologisk utgravning normalt bare lar seg gjennomføre i sommerhalvåret, og at tiltakshaver må ta hensyn til dette i planleggingen.

Tiltakshaver må varsle Vestfold og Telemark fylkeskommune i god tid før tiltak etter reguleringsplanen ønskes realisert. Riksantikvaren vil deretter fatte vedtak om omfanget av den arkeologiske granskingen. Dette vedtaket vil kunne påklages i medhold av forvaltningsloven §§ 28 og 29.

Ifølge Kulturhistorisk museum sitt forslag til budsjett er en utgravning av det aktuelle kulturminnet, bosetning- og aktivitetsområde ID 109934, gbnr. 43/343, 344, og 393, beregnet å koste inntil kr 950 000,07 i 2021-kroner og satser. Riksantikvaren vil se nærmere på forslaget til budsjett og arbeidsomfang før vedtak etter kulturminneloven § 10 blir fattet.

Følgende tekst skal tas inn i reguleringsplanens fellesbestemmelser:

«Før iverksettingen av tiltak i medhold av planen skal det foretas arkeologisk utgravning av det berørte automatisk fredede kulturminnet ID109934, bosetning- og aktivitetsområde fra steinalder, som er markert som bestemmelsesområde nr. 1 i plankartet. Det skal tas kontakt med Vestfold og Telemark fylkeskommune i god tid før tiltaket skal gjennomføres slik at omfanget av den arkeologiske granskingen kan fastsettes.»

Utgifter til arkeologisk gransking

Granskingen bekostes av tiltakshaver, dersom det ikke er grunnlag for hel eller delvis statlig dekning, jf. kulturminneloven § 10.

Vilkår for dispensasjon

Dispensasjon fra den automatiske fredningen gjennom planvedtaket forutsetter at ovennevnte tekst innarbeides i reguleringsbestemmelsene.

Vestfold og Telemark

FYLKESKOMMUNE

Dersom kommunen gir melding om at ovennevnte tekst **ikke** vil bli innarbeidet i reguleringsbestemmelsene, og fylkeskommunen ikke reiser innsigelse mot planen, må fylkeskommunen umiddelbart varsle Riksantikvaren om dette. Riksantikvaren vil i så fall normalt reise innsigelse mot planen.

Med hilsen

Terje Gansum
Seksjonsleder

Line Grindkåsa
Arkeolog/rådgiver
line.grindkasa@vtfk.no

Dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur.

Vedlegg:

- Kart datert 2.9.2021
- Prosjektbeskrivelse
- Budsjett

Mottaker	Kontaktperson	Adresse	Post
PHI AS	Terje Kaasa Larsen	Hynivegen 104	3721 SKIEN

Kopimottaker	Kontaktperson	Adresse	Post
PORSGRUNN KOMMUNE		Postboks 128	3901 PORSGRUNN
RIKSANTIKVAREN		Postboks 1483 Vika	0116 OSLO
KULTURHISTORISK MUSEUM		Postboks 6762 St. Olavs plass	0130 OSLO

Postadresse:
Postboks 2844
3702 Skien

Besøksadresse:
Fylkesbakken 10, Skien
Svend Foymsgate 9, Tønsberg

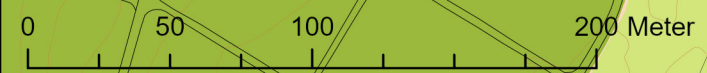
Sentralbord:
35 91 70 00
post@vtfk.no

Org. no.:
821 227 062

vtfk.no

ID109934

Vestfold og Telemark
FYLKESKOMMUNE

2.9.2021

BUDSJETT - SÆRSKILT GRANSKING/SÆRSKILTE TILTAK ETTER KML § 10

Utførende instans	Kulturhistorisk museum
Tiltakskode/prosjektnr.	
Prosjektnavn	Prestemoen 2
Sted/gård, kommune, fylke	Moheim, Porsgrunn kommune, Vestfold og Telemark fylke
Kulturminnetype/objekt(er)	steinalderokalliet
Askeladden ID nr.	
Tidsramme i felt	4 uker
Prosjektansvarlig	Per Persson
Tiltakshaver	Phi AS
Adresse	

Dato:

Versjonsdato: 22.10.2020

(kun for intern bruk)		LØNNSUTGIFTER *)				Sum
(2.1.1)	Forarbeid					
	781001	Prosjektleder-/ansvarlig	I.tr. 75	7,5	timer á kr 362,90	kr 2 721,75
	781002	Utgravningsleder	I.tr. 65	15,0	timer á kr 300,60	kr 4 509,00
	781002	Feltleder	I.tr. 54		timer á kr 247,10	
	781003	Innmåling/GIS	I.tr. 65	7,5	timer á kr 300,60	kr 2 254,50
	781004	Ass.feltleder	I.tr. 50		timer á kr 231,40	
			I.tr. 60		timer á kr 274,30	
				30,0		kr 9 485,25
(2.1.2)	Feltarbeid					
	782001	Prosjektleder-/ansvarlig	I.tr. 75	22,5	timer á kr 362,90	kr 8 165,25
	782002	Utgravningsleder	I.tr. 65	112,5	timer á kr 300,60	kr 33 817,50
	782002	Feltleder	I.tr. 54		timer á kr 247,10	
	782003	Innmåling/GIS	I.tr. 65	15,0	timer á kr 300,60	kr 4 509,00
	782005	Feltassistent	I.tr. 50	225,0	timer á kr 231,40	kr 52 065,00
	782004	Ass.feltleder	I.tr. 54	112,5	timer á kr 247,10	kr 27 798,75
			I.tr. 60		timer á kr 274,30	
		Andre lønnsutgifter, skifttillegg mv. (Skal spesifiseres i budsjettforklaring el.)				kr 126 355,50
				487,5		
(2.1.3)	Etterarbeid					
	783001	Prosjektleder-/ansvarlig	I.tr. 75	22,5	timer á kr 362,90	kr 8 165,25
	783002	Utgravningsleder	I.tr. 65	225,0	timer á kr 300,60	kr 67 635,00
	783002	Feltleder	I.tr. 54		timer á kr 247,10	
	783003	Innmåling/GIS	I.tr. 65	15,0	timer á kr 300,60	kr 4 509,00
	783004	Ass.feltleder	I.tr. 50		timer á kr 231,40	
			I.tr. 60		timer á kr 274,30	
				262,5		kr 80 309,25
(2.1.4)	Naturvitenskap/øvrig kompetanse **)					
			I.tr. 62		timer á kr 284,80	
			I.tr.		timer á	
			I.tr.		timer á	
			I.tr.		timer á	
(2.1.5)	Andre lønnsutgifter					
	775000	Konservering	I.tr. 62		timer á kr 284,80	
(2.1.6)	700000	Formidling	I.tr. 65	17,0	timer á kr 300,60	kr 5 110,20
(2.1.7)	900100	Interne styringsgruppe mdl	I.tr. 80		timer á kr 418,80	
(2.1.8)	782006	Felttillegg		20	døgn á kr 755,60	kr 15 112,00
						kr 20 222,20
(2.1.9)		Sum direkte lønnsutg.				kr 236 372,20
		Sosiale utgifter - (legg inn %-sats)		40,2	% av direkte lønnsutgifter	kr 95 092,54
		Sum lønn og sos. utg.				kr 331 464,74
(2.2)		Overhead		60	% av lønn og sosiale utgifter	kr 198 878,84
		SUM samlede lønnsutgifter (lønn+ sos. utg. + overhead)				kr 530 344

forts. neste side

Hjelp og tips

Husk å fylle inn sats for sosiale utgifter

Ved utskrift skal bare aktive ark i budsjettmalen skrives ut (gjerne til pdf). Ikke velg "hele arbeidsboken" eller "merket område". Utskriften skal være 2 sider. Dersom dette ikke fungerer som det skal må du endre innstillingene i programmet.

Ekstra kategorier for forarbeid kan legges til i celle C20 og C21. Disse cellene er åpne for redigering.

Ekstra kategorier for feltarbeid kan legges til i celle C29 og C30. Disse cellene er åpne for redigering. Andre lønnsutgifter, som skifttillegg, helgetillegg el.l skal føres i cell I31. Dersom denne posten benyttes skal det redegjøres for i budsjettforklaring el.l.

Samlet antall timer feltarbeid: 487,5

Ekstra kategorier for etterarbeid kan legges til i celle C38 og C39. Disse cellene er åpne for redigering.

Samlet antall timer etterarbeid: 262,5
Tilsvarende i % av feltarbeid: 53,8 %

Posten gjelder kompetanse som institusjonen selv besitter. Eksternt innkjøpt kompetanse skal budsjetteres under innkjøpt konsulentsbistand (celle C95).

Omfang og opplegg for formidling skal redegjøres for i prosjektplan. Skal ikke overstige kr 5 054 (før sosiale utgifter og overhead)

		overført fra forrige side:	kr	530 343,58
(kun for intern bruk) DRIFT Sum				
(2.3)	784001 / 784002	Dielt-/nattillegg		
		Dielt m/overn. (feltsats)	81 dager á	600,75 kr 48 660,75
		Nattillegg (feltsats)	netter á	391,5
		Dielt m/overn. (stat.reg.)	dager á	801,00
		Nattillegg (stat.reg.)	netter á	435,00
		Dielt 6 -12 t (stat.reg.)	dager á	315,00
		Dielt 12 t u/overn.(stat.reg)	dager á	585,00
		Hotell, legitimert	76 netter á	800,00 kr 60 800,00
		Administrativ forpl.	døgn á	
			kr	109 460,75
(2.3)		Reiseutgifter **)		
	784000	Kjøregodtgjørelse (pr.km)	km á	kr 4,03
	784000	Bil leie (dag/uke/mnd.)		kr 50 000,00
	784000	Offentlig transport (fly, tog osv.)		
			kr	50 000,00
(2.4)		Utstyr m.m. **)		
	785001	Større/tyngre utstyr	GIS 750 kr per dygn	kr 15 000,00
	785002	Småutstyr/arb.klær/verneutst.		21 213,74
	785003	Brakkeleie inkl. frakt	m. toalett	kr 19 000,00
	785004	Toalettleie inkl. frakt		
		Container inkl. frakt		kr 8 000,00
		Rigging, tilkobling, drift, aggregat		kr 35 000,00
			kr	98 213,74
(2.5)		Innkjøpt konsulentbistand, og tjenester **)		
	786000	Konservering		
	786000	Miljøovervåking		
	786002	C-14 prøver	5 dateringar	kr 25 000,00
	786001	Naturvitenskap **)	osteologi, geologi	kr 45 000,00
	786003	Gravemaskin	m transport	kr 40 000,00
(2.1.7)	900100	Eksterne styringsgruppe medlemmer		
(2.1.7)	900100	Drift styringsgruppemøter		
(2.6)	786004	Trykkeutgifter		
		Innkjøpt konsulentbistand, og tjenester **)		
			kr	110 000,00
(2.7)		Uforutsett	Inntil 10 % av samlede lønnsutgifter	kr 51 982,00
SUM samlede driftsutgifter			kr	419 656
SUM TOTAL			kr	950 000
*) Føy til ytterlige stillingskategorier om nødvendig				
**) Spesifiser/legg til. Legg ved underbilag ved behov				
Sted/dato: _____				
Signatur: _____				

Skal spesifiseres i budsjettforklaring el. l

Merk at **forbruk** av posten skal spesifiseres i regnskap

Skal kun benyttes dersom konserveringstjenester kjøpes utenfor egen institusjon

Skal kun benyttes dersom naturvitenskaplige tjenester kjøpes utenfor egen institusjon

Skal brukes til **uforutsette** utgifter, samt avrunding, se retningslinjene pkt 2.7. Maksimalt kr: opp til nærmeste 500kr i totalbudsjettet

kr 53 034 pluss avrunding

REGNSKAP - SÆRSKILT GRANSKINGETTER KML § 10 - OPPSUMMERING

Utførende instans	Kulturhistorisk museum
Tiltakskode/prosjektnr.	0
Prosjektnavn	Prestemoen 2
Sted	Moheim, Porsgrunn kommune, Vestfold og Telemark fylke
Kulturminnetype(r)	steinalderlokalitet
Askeladden ID nr.	0
Tidsramme i felt	
Tidsramme etterarbeid	
Prosjektansvarlig	Per Persson
Tiltakshaver	Phi AS
Adresse	0

Dato:

(kun for internt bruk)	LØNNSUTGIFTER		Sum	Budsjett	Rest
Forarbeid					
	Prosjektleder/-ansvarlig	timer	0,00	2 721,75	2 721,75
	Utgravningsleder	timer	0,00	4 509,00	4 509,00
	Feltleder	timer	0,00	0,00	0,00
	Innmåling/GIS	timer	0,00	2 254,50	2 254,50
	Ass.feltleder	timer	0,00	0,00	0,00
	0	timer	0,00	0,00	0,00
			0,00	9 485,25	9 485,25
Feltarbeid					
	Prosjektleder/-ansvarlig	timer	0,00	8 165,25	8 165,25
	Utgravningsleder	timer	0,00	33 817,50	33 817,50
	Feltleder	timer	0,00	0,00	0,00
	Innmåling/GIS	timer	0,00	4 509,00	4 509,00
	Feltassistent	timer	0,00	52 065,00	52 065,00
	Ass.feltleder	timer	0,00	27 798,75	27 798,75
	0	timer	0,00	0,00	0,00
	Andre lønnsutgifter, skifttillegg osv.		0,00	0,00	0,00
			0,00	126 355,50	126 355,50
Etterarbeid					
	Prosjektleder/-ansvarlig	timer	0,00	8 165,25	8 165,25
	Utgravningsleder	timer	0,00	67 635,00	67 635,00
	Feltleder	timer	0,00	0,00	0,00
	Innmåling/GIS	timer	0,00	4 509,00	4 509,00
	Ass.feltleder	timer	0,00	0,00	0,00
	0	timer	0,00	0,00	0,00
			0,00	80 309,25	80 309,25
Naturvitenskap/øvrig kompetanse **)					
	0	timer	0,00	0,00	0,00
	0	timer	0,00	0,00	0,00
	0	timer	0,00	0,00	0,00
	0	timer	0,00	0,00	0,00

Lønn inkl. sos. utg.

Forarbeid

--	--	--	--	--

Feltarbeid

--	--	--	--	--

Etterarbeid

--	--	--	--	--

Naturvitenskap/ øvrig

--	--	--	--	--

				<u>0,00</u>	<u>0,00</u>	<u>0,00</u>
Andre lønnsutgifter						
Konservering	timer			0,00	0,00	0,00
Formidling	timer			0,00	5 110,20	5 110,20
Interne styringsgr.medl.	timer			0,00	0,00	0,00
Felttillegg	døgn	á kr	755,60	0,00	15 112,00	15 112,00
				<u>0,00</u>	<u>20 222,20</u>	<u>20 222,20</u>
Sum direkte lønnsutg.				0,00	236 372,20	236 372,20
Sosiale utgifter	40,23 %			0,00	95 092,54	95 092,54
Sum lønn og sos. utg.				0,00	331 464,74	331 464,74
Overhead	60 %			0,00	198 878,84	198 878,84
SUM lønnsutgifter (lønn+ sos. utg. + overhead)				<u>kr 0</u>	<u>530 343,58</u>	<u>530 343,58</u>

forts neste side

				<u>0,00</u>	<u>0,00</u>	<u>0,00</u>
Andre lønnsutgifter						

overført fra forrige side: kr 0 530 343,58 530 343,58

DRIFT		Sum	Budsjett	Rest
Diett-/nattillegg				
Diett m/overn. (feltsats)	dager á kr	0,00	48 660,75	48 660,75
Nattillegg (feltsats)	netter á kr	0,00	0,00	0,00
Diett m/overn. (stat.reg.)	dager á kr	0,00	0,00	0,00
Nattillegg (stat.reg.)	netter á kr	0,00	0,00	0,00
Diett 6 -12 t (stat.reg.)	dager á kr	0,00	0,00	0,00
Diett 12 t u/overn.(stat.reg)	dager á kr	0,00	0,00	0,00
Hotell, legitimert	netter á kr	0,00	60 800,00	60 800,00
Administrativ forpl.	døgn á kr	0,00	0,00	0,00
Kost/losji samlet (benyttes dersom radene over ikke benyttes)		0,00	109 460,75	109 460,75
Reiseutgifter				
Kjøregodtgjørelse		0,00	0,00	0,00
Bil leie		0,00	50 000,00	50 000,00
Offentlig transport		0,00	0,00	0,00
0		0,00	0,00	0,00
0		0,00	0,00	0,00
		0,00	50 000,00	50 000,00
Utstyr m.m.				
Større/tyngre utstyr		0,00	15 000,00	15 000,00
Småutstyr m.v.		0,00	21 213,74	21 213,74
Brakkeleie		0,00	19 000,00	19 000,00
Toalettleie		0,00	0,00	0,00
Container inkl. frakt		0,00	8 000,00	8 000,00
Rigging, tilkobling, drift, aggr		0,00	35 000,00	35 000,00
		0,00	98 213,74	98 213,74
Innkjøpt konsulentbistand, og tjenester				
Konservering		0,00	0,00	0,00
Miljøovervåking		0,00	0,00	0,00
C-14 prøver		0,00	25 000,00	25 000,00
Naturvitenskap		0,00	45 000,00	45 000,00
Gravemaskin		0,00	40 000,00	40 000,00
Ekst. styringsgr. medl.		0,00	0,00	0,00
Drift styringsgruppemøter		0,00	0,00	0,00
Trykkeutgifter		0,00	0,00	0,00
Innkjøpt konsulentbistand, og		0,00	0,00	0,00
0		0,00	0,00	0,00
		0,00	110 000,00	110 000,00
Uforutsett		0,00	51 982,00	51 982,00
SUM samlede driftsutgifter		a	kr 0 419 656,49	419 656,49
SUM TOTAL		a	kr 0 950 000,07	950 000,07

Sted/dato: _____

Signatur: _____

PROSJEKTBESKRIVELSE

Prestemoen 2

Arkeologisk undersøkelse av steinalderlokalitet (id 109934)
Reguleringsplan for Prestmoen-Moheim i Porsgrunn kommune

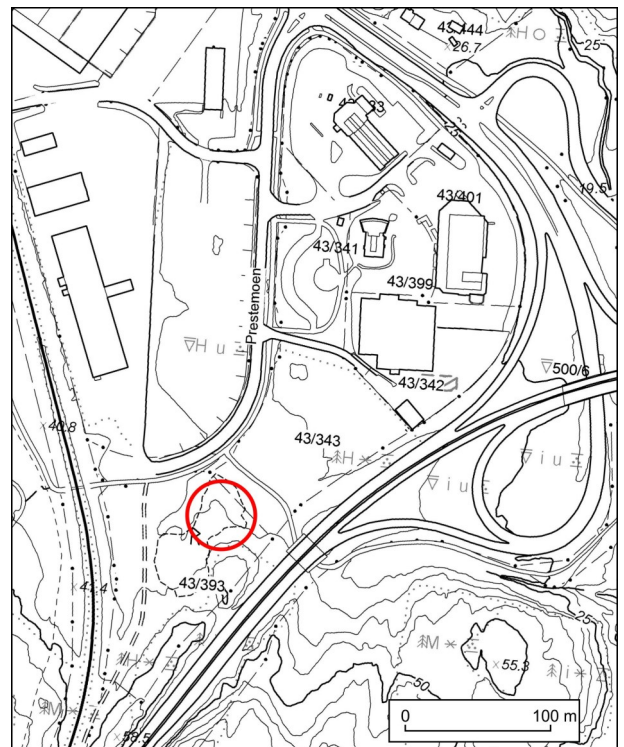
1. Bakgrund

Reguleringsplan for Prestmoen-Moheim i Porsgrunn er i konflikt med automatisk fredede kulturminnet id 109934, en steinalderlokalitet.

Id 109934 registrerades 2007 av Telemark fylkeskommune i samband med planerad utbyggnad av RV 36 (Meyer 2007: 13). Den utbyggnaden blev aldrig av. Området kom senare att ingå i planområdet för den nya järnvägen mellan Larvik och Porsgrunn. Inom det arkeologiska Vestfoldbaneprojektet var planen att undersöka lokalen 2012. Det blev då genomfört en provundersökning på norra delen av lokalen, den blev avbruten eftersom Jernbaneverket ändrade sina planer för detta område (Persson 2014). Inom Vestfoldbaneprojektet fick lokalen beteckningen Prestemoen 2.

2. Landskap och kulturmiljö

Området ligger inklämd mellan E18 och Telemarksportens industrier och köpcentrum, figur 1. Området ligger på sandmark. Mot sydöst vidtar Presteåsen som är ett relativt stort berg. Närmast berget är det en del sten i marken, men över större delen av lokalen är marken i det närmaste stenfri. Något 10-tal meter sydöst om lokalen är stora delar av berget bortsprängt för att lämna plats åt E18. Även om E18 ligger nära så har den inte påverkat lokalen. Själva boplatsoområdet är förvånansvärt väl bevarat om man ser till hur pass utnyttjat omgivningarna är för modern bebyggelse. På lokalen växer/växte granskog. Träden är så gamla att de växte här innan den nuvarande E18-

Figur 1. Prestemoen 2 på ØK kart. Bebyggelse och väg stämmer med situationen per idag.

Tabell 1. Utgrävda senmesolitiska lokaler som ligger i närheten av Prestemoen 2.

	höjd, möh	c14 dat	antal fynd	därav bergart	därav yxor	kvm undersökt	bergart per kvm	
Stokke/Polland 3	37-40	-	4668	1829	13	101	18,11	Fossum 2017**
Hegna øst 2	37-38	5300-5200 f.Kr.	2460	563	9	105	5,36	Solheim & Havstein 2017**
Stokke/Polland 8	36-40	5200-5000 f.Kr.	2605	211	12	122	1,73	Fossum 2017**
Vallermyrene 4	36-39,5	5400-4800 f.Kr.	49600	35214	71	273	128,99	Eigeland & Fossum 2017**
Stokke/Polland 5	36	5200-5000 f.Kr.	6717	20	1	250	0,08	Mansrud 2017**
Langangen Vestgård 3	36	4700-4000 f.Kr.	3071	5	1	122	0,04	Eggen 2014*
Rugtvedt	34	4800-4200 f.Kr.	3237	?	1	60	ca. 0	Odgaard 1993
Vallermyrene 1	33-34	4600-4200 f.Kr.	2292	118	1	111	1,06	Reitan 2014*
Langangen Vestgård 7	33	4200-4000 f.Kr.	80	8	1	-	-	Reitan 2014*
Langangen Vestgård 5	28-33	4500-3700 f.Kr.	8145	251	8	120	2,09	Reitan 2014*

* i Persson & Reintan (red.) 2017
 ** i Solheim (red.) 2017

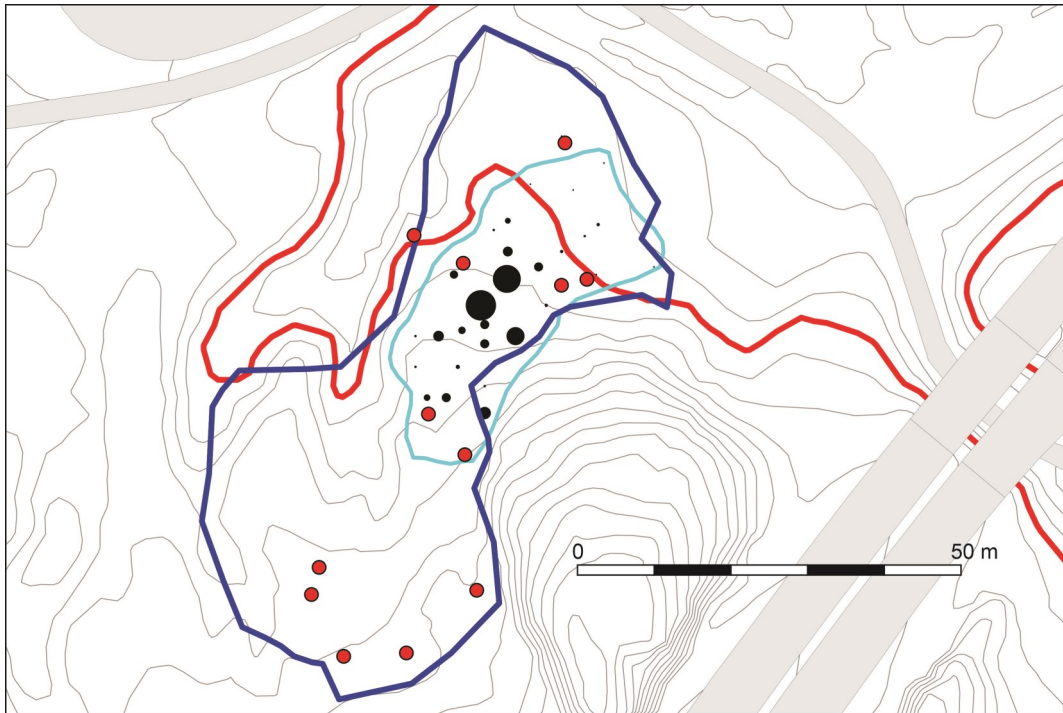
sträckan byggdes på 1990-talet. Tvärs över lokalen löper en ravin. Här har tidigare runnit en bäck. Eftersom berget är bortsprängt är det numera lite vatten i bäcken. Bäckens vidare sträckning mot norr är igenfyllt. Det har varit en del mindre sandtag i ravinen. Ravinen har inte funnits när havsstranden stått 35 m högre än idag, den bildas först när havet sjunker till än lägre nivåer. En del av boplatsytan kan ha försvunnit när ravinen bildats.

Den omsökta lokalen är en strandbunden stenåldersboplats från senmesolitisk tid. En strandlinjedatering ger vid handen att den härstammar från ca. 5000 f.Kr. Fram till 2010 när Vestfoldbaneprojektet startade var det ett fåtal stenåldersboplatser som var utgrävda i Telemarks kustområde och av dem var det endast en med mesolitisk datering (Odgaard 1993). Efter 2010 har det tillkommit ett stort antal undersökningar av stenåldersboplatser i Telemark. Faglig program för steinalderundersökningar som redovisar en översikt fram till och med 2017, är antalet uppe i 64 (Damlien et al. 2021). Undersökningarna har skett huvudsakligen inom stora projekt i samband med väg- och järnvägsutbyggnad. Efter 2017 har det tillkommit ytterligare undersökningar av stenåldersboplatser i samband med E18 utbyggnaden, fyra lokaler inom E18 Langangen - Lanner projektet (Reitan under arbete), en lokal inom E18 Kjørholt - Rugtvedt (Koxvold 2020a) och därtill två i samband med en regleringsplan för Rugtvedt-Roverud i Bamble (Koxvold 2020b). Därtill är det ytterligare två projekt under planläggning med utgrävningar 2021 och 2022; Områderegeringsplan för Frier vest som berör 18 lokaliteter och Detaljregulering för Fv. 353 Rugtvedt-Surtebogen med 9 lokaliteter.

Stenåldersboplatser härstammar från en lång period, från 9000 f.Kr. fram till närmare 2000 f.Kr., dvs 7000 år. Trots att det är många boplatser som är utgrävda så motsvarar var och en av de utgrävda boplatserna ett stort tidsintervall. De utgrävda boplatserna är dessutom inte jämt fördelade över tid. Av de 71 som är undersökta per idag är det 10 som är ungefär samtida med Prestemoen 2, tabell 1.

3. Omsökt kulturminne

Vid fylkeskommunens registrering 2007 grävdes 23 provstick i ett område som är ca. 60x80 m, 12 av provsticken var positiva (Meyer 2007), se figur 2. Totalt påträffades 46 flintor varav 3 mikrospån och en skrapa/liten kniv. Samtliga positiva provstick påträffades nära ett berg som ligger i den östra delen av lokalen. Utifrån topografin kan lokalen delas i två separata områden. Inom Vestfoldbaneprojektet var planen att undersöka endast norra halvdelen av lokalen som berördes av det av Jernbaneverket planlagda bygget. I den delen grävdes 2012 fem nya provstick och 25 provkvadrater om 0,5x0,5 m, figur 2. Härigenom lokaliserades en fynd-koncentration på ca. 200 kvadratmeter. Det framkom ett litet men karaktäristiskt fyndmaterial. Det ingår två fragment av Nøstvetyxor, två handtagskärnor och flera mikrospån. Huvuddelen av fynden ligger på 35-37 möh. vilket motsvarar en strandlinjedatering till ca. 5000 f.Kr. Det är god samstämmighet mellan denna datering och den typologiska dateringen (Reitan 2016). Det gjordes ingen vidare undersökning på den södra delen av den registrerade boplatserna. Utifrån topografin och fynden vid registreringen ser denna del av lokalen mycket lovande ut. Den delen ligger något högre; 37-41 möh.

Figur 2. Id 109934. Mörkblå linje visar avgränsning i Askeladden (utan sikrinssone). Ljusblå linje visar avgränsning för det område som provundersöktes 2012 och på vilket skogen är avverkad. Röda prickar visar positiva provstick från flylkeskommunens registrering i 2007. Svarta prickar visar fynd per kvadrant i 2012, max är 35 st. Röd linje visar 35 möh.

4. Kulturhistorisk status

De undersökta lokalerna längs Telemarkskusten som är ungefär samtida med Prestemoen 2, har alla legat vid havsstranden. Fynden på dem kan räknas till Nøstvetkulturen. Ingen av lokalerna har några bevarade ben, men utifrån läget är det rimligt att anta att havet har varit den viktigaste näringen. På alla lokalerna finns yxor tillverkade av bergarter som basalt, diabas och liknande, tabell 1. De har framförallt använts till båtbygge.

Yxor av "bergart" är tillverkade av en rad olika typer av sten, framförallt sådana med vulkaniskt ursprung. Till skillnad flintyxor som dominerar under senmesolitikum i Sydsandinavien, är det nödvändigt att slipa eggen på bergartsyxorna för att de skall vara användbara. Vid tiden för bosättningen på Prestemoen 2 var det yxor av Nøstvet-typen som var den vanligast (Reitan 2016, Glørstad 2011). Den förekommer längs kusten i sydöstra Norge och i Västsverige. I Sverige kallas den Lihultyxa. På en del av fyndplatserna är det påträffat hundratals yxor. En tanke har därför varit att yxorna tillverkats på platser med god tillgång till lämpligt råmaterial för att sedan distribueras till de som använde yxorna (Nordqvist 2000). Det har därför vid flera tillfällen genomförts olika typer av bergartsbestämningar för att se om det är fallet (Brøgger 1905, Bengtsson 2003, Berg 1999, Jakslund 2005). Resultaten talat mot en sådan centraliserad brytning av sten istället finns det i regel flera olika bergarter på varje plats. Detta skiljer Sydost-Norge/Västsverige från det norska Vestlandet där det finns stenbrott som försörjt stora områden med råmaterial till yxor (Nyland 2017).

På Vallermyrene 4 som undersöktes inom Vestfoldbaneprojektet påträffades avfall från yxtillverkningen från minst 200 yxor (Eigeland & Fossum 2014). Det har genomförts en undersökning av kemi- och isotopsammansättning av 12 bergartsavslag från den lokalen. I undersökningen ingick även ett stort antal referensprover på bergartsförekomster. Sex av de undersökta avslagen visade stor likhet med prov på basalt från Herregårdbekken. Vid katalogiseringen av bergarts materialet från Vallermyrene 4 boplatsen gjordes en grov indelning av bergart i olika typer och enligt denna utgör de som kommer från förekomsten vid Herregårdbekken ca. 14% av det samlade materialet. De återstående sex proven från Vallermyrene 4 visar spridda mätvärden och härstam-

Figur 3. Prestemoen 2 i relation till den tidigare undersökta Vallermyrene 4 (VM4) och den närmaste provet på basaltförekomsten vid Herregårdbekken (röd prick). Radien på cirkeln runt Prestemoen 2 är 1 km.

mar från flera olika bergarter. Bilden från Vallermyrene 4 stämmer med vad som gäller för resten av Oslofjordsområdet men med den skillnaden att vi här har hittat ursprunget till ett av råmaterialet.

Detta har relevans för Prestemoen 2 eftersom denna lokal ligger närmare råvarukällan än Vallermyrene 4, figur 3. Man kan därför förmoda att basalten från Herregårdbekken även brukats på den omsökta lokalen Prestemoen 2. Från provundersökningen vet vi att det finns både Nøstvettyxor som bergartsavslag på platsen, men för att genomföra en analys av fördelningen av olika typer av råmaterial behövs ett större fyndmaterial. Fynden från provundersökningen kommer dessutom bara från norra delen som är de lägsta delarna av Id 109934. Det kan förmodas att fynden på den södra delen som ligger lite högre också är äldre. En jämförelse mellan de bägge delarna på lokalen kan ge information eventuella förändringar i råvaruanvändningen över tid.

5. Frågeställningar och prioriteringar

Det har genomförts många undersökningar av senmesolitiska boplatser i Telemark under senare år. Målsättningen för dessa har varit i huvudsak varit att i detalj undersöka fyndutbredningen på boplatstorna. Det finns per idag mycket data insamlad kring detta och därför är fokus för den här planlagda undersökningen istället att bestämma ursprunget till bergarten som används till yxtillverkning. Målsättningen med undersökningen blir därför att samla in så mycket fynd som möjligt från de två delarna av lokalen. Marken är en i det närmaste stenfri sand. Detta betyder att massorna är mycket lätta att sälla. Ett rutnät på 2x2 m är tillräcklig upplösning. Utgrävningen skall koncentreras till de delar av lokalen som har störst mängd fynd av bergartsföremål.

Inga ben påträffades vid registreringen eller vid provundersökningen 2012. På den näraliggande Prestemoen 1 lokalen påträffades däremot relativt mycket ben (Persson 2014). Jordmånen är den samma på bägge lokalerna så det är möjligt att det finns ben bevarade även på delar av Prestemoen 2. Om så är visat sig vara fallet är det rimligt att göra en omprioritering under pågående utgrävning. Målsättningen blir i så fall att samla in så mycket ben som möjligt.

Tabell 2. Fördelning av dagsverken vid undersökningen

	Uke 1	Uke 2	Uke 3
Avtorvning	6	20	20
Eablering	2		
Rutgrävning	15		
Maskin	3		

Tabell 3. Fördelning av dagsverken på personal.

	Uke 1	Uke 2	Uke 3
Prosjektleder	3		
Utgravingsleder	5	5	5
Assisterende feltleder	5	5	5
Assistent	10	10	10
Maskin	3		

6. Arkeologisk undersökning, genomförande och organisering

Det läggs upp till en undersökning av Id 109934 av ett lag om en fältledare, en assisterande feltleder och två assistenter, under tre veckors tid (med projektleders insats i fält blir det totalt 63 dagsverk). Efter undersökningen 2012 är skogen borttagen från norra delen, men inte från den södra. Undersökningen kan inte äga rum förrän skogen är borta från hela området. På norra delen i området kring den fyndkoncentration som påträffades 2012, avtorvas ca. 300 kvm. På den södra delen av Id 109934 avtorvas en större yta runt de fyndförande provsticken. Lokalens areal inklusive sikringssone är 3700 kvm, uppskattningsvis är det behov för att avtorva knappt 1000 kvm. Det beräknas att två arkeologer och en grävmaskin kan genomföra avtorvningen på tre dagar. Två arkeologer genomför samtidigt annan förberedelse och påbörjar rutgrävningen.

Den vidare undersökningen koncentreras till rutgrävning av fyndkoncentrationerna i 2x2 eller 1x1 m rutnät. Det kan också övervägas om torrsällning med en enkel sällställning kan vara effektivare än vattensällning. Jordmånen på platsen är sand som är lättsällad. Man kan räkna med att en person kan undersöka upp mot 2 kvm per dag och att det därmed blir möjligt att undersöka totalt 75 kvm. Den undersökta arealen kan bli större eller mindre beroende på det fyndförande lagrets tjocklek.

Om det påträffas några strukturer vid undersökningen så snittas och dokumenteras dessa på sedvanligt sätt, men det prioriteras inte att göra en avslutande ytavbaning av området för att lokalisera eventuella strukturer utanför det rutgrävda området.

Det finns potential för att det framkommer brända ben vid undersökningen och därför har det avsatts 35,000 kr till osteologisk analys.

Det beräknas att det är behov för fem C14-dateringar. Med vedartsbestämning beräknas 25,000 kr för C14-datering.

Utifrån erfarenheterna från Vallermyrene 4 är en enkel bergartskemisk undersökning tillräcklig för att knyta ett fynd till basaltförekomsten vid Herregårdbekken. Dessa undersökningar kan göras vid Bureau Veritas Mineras, Vancouver, Canada, för 1000 kr/st. Det beräknas att 10 prov är tillräckligt för att avgör hur pass stor andel av bergartsfynden som kommer från förekomsten vid Herregårdbekken.

Grävmaskinsbehovet är beräknat till tre dagar. Kostnader för att återföra massorna är inte medräknade. Med transport till och från fältet beräknas kostnaden för grävmaskin vara 40,000 kr.

Det budgeteras för hyra av brakke, container och toalett i tre veckor, 27,000 kr. Riggning och till-

koppling till ström och vatten beräknas till 35,000 kr. Det finns kommunalt vatten helt i närheten av Prestemoen 2 och framförning av vatten till brakke och till sällstation bör inte vara något problem. Eventuella extra kostnader för framförning av vatten till sällstation är dock inte medräknade i budsjett utan detta avtalas separat med tiltakshaver.

Med tanke på transport av utrustning och bagage budgeteras det med två hyrbilar under fältperioden om fyra veckor, 30,000 kr. Bensin och bompengar beräknas till 9000 kr. I tillägg för en extra hyrbil hyrd per dag för projektleder samt för GIS ansvarig, totalt sju extra dagar med hyrbil. Kostnad för denna hyrbil beräknas till 11,000 kr inkl. bensin. Totalt beräknas hyrbilar kosta 50,000 kr.

Feltgodtgjørelse kommer att betalas till fast anställda i förhållande till KHM:s regler. Detta kan gälla utgravningsledare, GIS ansvarig och projektledare; 20 dygn.

Undersökningen leds av en av fältarkeologerna vid Arkeologisk seksjon. Projektledaren medverkar både i förarbete, fältarbete och efterarbete, detta med tillsammans 7 arbetsdagar. GIS ansvarig vid KHM förs upp på tillsammans 5 dagar, fördelat på förarbete, fältarbete och efterarbete, detta inkluderar uppdatering av Askeladden och arkivering av mätdata.

Till efterarbete beräknas för projektleder 22,5 timmar, för utgravningsleder 225 timmar och GIS ansvarig 15 timmar. Tillsammans 265,5 timmar efterarbete som utgör 54 % av den samlade tidsåtgången för fältarbetena.

7. Förmedling

Den förmedling som planeras är information via Norark.no och daglig kontakt med folk som kommer förbi under fältarbetet. För detta beräknas 17 timmar.

Oslo 26/8 2021

Per Persson

Litteratur:

- Bengtsson, L., 2003. Knowledge and interaction in the Stone Age: Raw materials for adzes and axes, their sources and distributional pattern, in: Knutsson, K., Loeffler, D., Åkerlund, A., Larsson, Lars (Eds.), *Mesolithic on the Move. Papers Presented the Sixth International Conference on the Mesolithic in Europe*, Stockholm 2000. Oxbow books, Oxford, pp. 388–394.
- Berg, E., 1999. Raw material use and axe production in the Mesolithic of southeastern Norway, in: Boaz, J. (Ed.), *The Mesolithic of Central Scandinavia*, Universitetets Oldsaksamlings Skrifter, Ny Rekke, Nr 22. Universitetets Oldsaksamling, Oslo, pp. 267–282.
- Brøgger, A.W., 1905. *Øxer av Nøstvettypen. Bidrag til Kunskaben om ældre norsk Steinalder*. Norges Geologiske Undersøgelse nr. 42 1–87.
- Damlien, H., Berg-Hansen, I.M., Melheim, L., Mjærum, A., Schülke, A., Persson, P., 2021. *Steinalderen i Sørøst-Norge. Faglig program for steinalderundersøkelser ved Kulturhistorisk museum*. Cappelen Damm Akademisk, Oslo.
- Glørstad, H., 2011. The Nøstvet axe, in: Davis, V., Edmonds, M. (Eds.), *Stone Axe Studies III*. Oxbow Books, Oxford, pp. 21–36.
- Jakslund, L., 2005. *Hvorfor så mange øxer? En tolkning av funnene fra den klassiske Nøstvetboplassen i Ås, Akershus*. Upublisert hovedfagsoppgave i nordisk arkeologi, IAKH, Universitetet i Oslo, Oslo.
- Koxvold, L.U., 2020a. *Rapport arkeologisk utgravning. Steinalderlokalitet fra mellommesolitikum Kjørholt, 73/2, 500/1*. Kulturhistorisk Museum, Arkeologisk seksjon, Oslo.
- Koxvold, L.U., 2020b. *Rapport arkeologisk utgravning. To steinalderlokaliteter fra mellommesolitikum Gjerstad, 20/2 Flåthen, 23/225 Bamble, Telemark*. Kulturhistorisk Museum, Arkeologisk seksjon, Oslo.
- Meyer, Å.D., 2007. *Kulturhistorisk registrering. Porsgrunn kommune, RV3 36 Moheim*. Telemark Fylkeskommune.
- Nordqvist, B., 2000. *Arkeologisk undersøkning. Centralplatsen för tillverkning av lihultyxor i Vänerregionen. Västergötland, Vänersborgs kommun, Vänersnäs socken, Hallby 1:35, 4:4 och 9:1 samt Tegen 1:1, del av RAÅ 54., UV väst rapport 2000:29*. UV Väst, Arkeologiska uppdragsverksamheten, Riksantikvarieämbetet, Kungälv.
- Nyland, A.J., 2017. Materialised taskscapes? Mesolithic lithic procurement in Southern Norway, in: Rajala, U., Mills, P. (Eds.), *Forms of Dwelling. 20 Years of Taskscapes in Archaeology*. Oxbow Books, Oxford and Philadelphia, pp. 125–150.

- Odgaard, U., 1993. *E18 - Rugtvedt 1993, Bamble kommune, Telemark fylke*, Arkivrapport. Arkiv, Kulturhistorisk Museum, Fornminneseksjonen, Universitetet i Oslo, Oslo.
- Persson, P., 2014a. Prestemoen 1. En plats med ben från mellanmesolitikum, in: Melvold, S., Persson, P. (Eds.), *Vestfoldbanen. Arkeologiske Undersøkelser i Forbindelse Med Ny Jernbane Mellom Larvik Og Porsgrunn. Bind I: Tidlig- Og Mellomesolittiske Lokalteter i Vestfold Og Telemark*. Portal forlag, Kristiansand, pp. 202–227.
- Persson, P., 2014b. Prestemoen 2. En provundersökning av en nøstvetboplats, in: Melvold, S., Persson, P. (Eds.), *Vestfoldbanen. Arkeologiske Undersøkelser i Forbindelse Med Ny Jernbane Mellom Larvik Og Porsgrunn. Bind I: Tidlig- Og Mellomesolittiske Lokalteter i Vestfold Og Telemark*. Portal forlag, Kristiansand, pp. 413–417.
- Reitan, G., 2016. Mesolittisk kronologi i Sørøst-Norge – et forslag til justering. *Viking* 79 23–51.
- Reitan, G., Persson, P. (Eds.), 2014. *Vestfoldbaneprojektet. Arkeologiske undersøkelser i forbindelse med ny jernbane mellom Larvik og Porsgrunn. Bind 2 Seinmesolittiske, neolittiske og yngre lokaliteter i Vestfold og Telemark*. Portal forlag.
- Solheim, S. (Ed.), 2017. *E18 Rugtvedt – Dørdal Arkeologiske undersøkelser av lokaliteter fra steinalder og jernalder i Bamble kommune, Telemark fylke*. Portal, Kristiansand.